

Düşen Uydu:

BİR GRAM KORKU

Werner HEILEMAMN - Peter THOMSEN

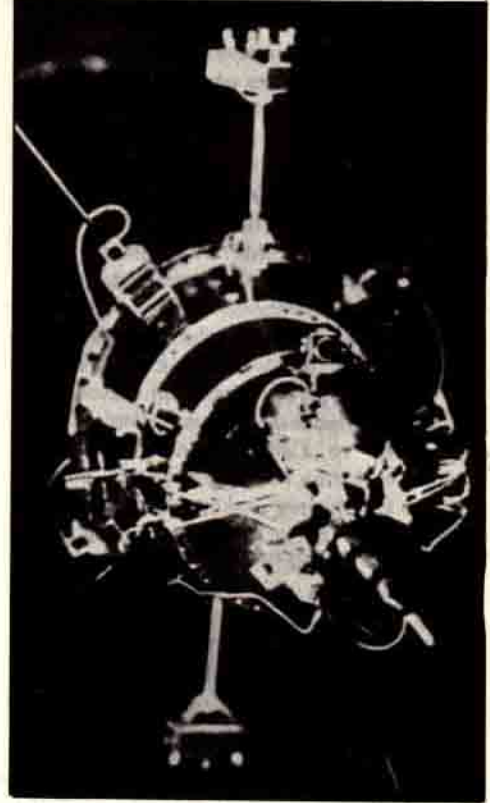
Düşen Rus uydusu "Kosmos 954"ün içindeki 45 kilogram yakıt tehlikeli değildi, asıl tehlike atomun parçalanmasından meydana gelen kalıntı ürünlerinden geliyordu. Bunlardan da en fazla bir gram söz konusu olabilirdi.

Alman silâhlı kuvvetlerinin ABC ve Afetlerden Korunma Birlikleri harekete geçmeğe hazırlanmışlardı. 23 helikopter havalanma emrini bekliyordu. Bonn'daki İçişleri Bakanlığının kriz anlarında görev alan kurmayları en ince noktalarına kadar önceden düşünülmüş planlar hazırlamışlardı: Atom uydusu Alman topraklarında yere düştüğü takdirde helikopterler havalanacak ve alçaktan uçarak uydunun düştüğü yeri radyoaktifite bakımından araştıracaklardı. Uydunun enkazının nerede olduğu bulunduktan sonra bir ışın-araştırma taburu yola çıkacak ve radyoaktif ışın yayan parçaları toplayacak ve onları ışın geçirmez bir kap içerisine koyarak hapsedecekti. Aynı zamanda Federal Alman Cumhuriyetinin 82.500 canavar düdüğü hep birden bağıracaklar ve ahaliyi uyacaklardı.

Harekete geçme emri verilmedi. Rus keşif uydusu "Kosmos 954" yalnız iki dakikalık bir süre içinde Almanya semalarından geçti. Tehlike atlatılmıştı. Gökyüzü casusu üç saat sonra Kanada atmosferine girdi ve yandı.

İki haftadan beri bu sonda yarım düzine NATO ülkesinin uzmanlarına nefes aldirtmamıştı. Dünya çapındaki korkunun nedeni uydunun içinde bulunan ufak bir parça atom kırıntısı idi ve maksimum bir gramı geçmiyordu. Bundan dolayı bir Alman gazetesi, burada siyasî art düşünceli bir alâmrın söz konusu olup olmadığını bile soruyordu.

"Kosmos 954" profesyonel uydu gözlemcilerince aylardan beri biliniyordu. O radar anteninin şiddetli yansımaları yüzünden herkesin gözüne

O bir mikro dalga fırını gibi her tarafa radyasyonlarını gönderiyordu. Sovyetlerin dört bir yana felâket saçan uydusu "Kosmos 954" bütün dünya denizlerindeki Amerikan gemilerinin hareketlerini gözetliyordu.

çarpmıştı. "Atışları" o kadar kuvvetliydi ki en basit bir alıcı bile onları alabiliyordu ve bu Berlin Gözetleme Evinin Müdürü Dr. Harro Zimmer'i bile şaşırtmıştı. "O", diyordu, Zimmer, "neredeyse bir mikrodalga ızgara âleti kadar etrafa radyasyon saçıyordu". Bunun için gerekli olan kuvvetli enerji kaynağı da uzmanlarca bilinen bir şeydi: Isısı bir thermo elementin aracılığı ile

doğrudan doğruya elektrik akımına dönüşen mini mini bir atom reaktörü, ki bunda buhar devri-daimi, türbün ve jeneratöre lüzum kalmıyordu. Gücü, ölçülen yansımalar sayesinde kolayca tahmin edilebiliyordu: yuvarlak bir kilowatt. Kaba bir hesapla bu büyüklükte bir reaktörün üç aylık bir işletmede bir gramdan bir parça az Uranyumu parçaladığı ve parçalanmış ürünlere dönüştürdüğü (ki bunlara kabaca atom kalıntısı (veya çöpü) deniliyordu) meydana çıkıyordu.

Uydunun içindeki 45 kilogram Uranyum değil, bu bir gram güya Amerikan Hükümetinin o kadar büyük bir korkuya uğramasına sebep oldu ki, "Kosmos 954"ün düşeceğini bildiği halde, ahalinin paniğe kapılmasına engel olmak için onu kamu oyunundan iki hafta süreyle sakladı. Taze Uranyum, bununla kıyaslandığı takdirde, zararsız sayılır, uzmanların söylediğine göre o "zayıf bir alfa radyasyon vericisidir. Alfa ışınları serbest havada ancak bir kaç santimetrelilik yol gidebilir ve ipekli kâğıtlar tarafından tamamiyle durdurulur. Ancak insan onları solur veya yerse, Alfa ışınları tehlikeli olurlar. Buna karşılık atomun çekirdeklerinin parçalanmasından meydana gelen ürünler, radyoaktif yanardağlardır. Onlar Alfa, Beta ve Gamma ışınlarından yüksek şiddette ve karma karışık bir karışım meydana getirirler ki, etkisinin uzaklığı bir kaç kilometre ilerlere gider. Bir gramlık parçalanma ürünü etrafa 4000 Curie'lik bir radyoaktivite yayabilir, bu ise birçok kat güvene alınmış olan "Jülich nükleer araştırma tesisinin" bir yıl içinde çevresine vermekte olduğu bütün ışınlardan üç kez daha fazladır. Güven önlemleri olmadan nükleer parçalama ürünleriyle temasa gelen herkes, başına gelecek kalıcı zararları hesaba katmalıdır.

Bununla beraber uyduların düşüşünde radyo-aktif içerikleri sürtünme sıcaklığı yüzünden yanar ve atmosferin genişliklerine dağılırlar. Uzmanların tahminlerine göre 1950 yıllarındaki atom silâhları testlerinden geriye kalan ve o zamandan beri yükseklerdeki akıntılarla beraber gezegenin çevresinde dolaşan atom kalıntıları atmosferde 6 ton plutonyum tutacak kadar birikmiştir.

Eğer bu göksel çöp genel bir tehlike olsaydı, Bochum Gözetleme Evi Müdürü Heinz Kaminski'nin tahmin ettiği gibi, çoktan onun etkilerinin meydana çıkması gerekecekti. Zira atmosferden gelen radyoaktif material insanların başına çok kez belâ olmuştur, çoğun sıcaklıklarını nükleer parçalanmadan değil, doğrudan doğruya radyo-aktiviteden almış olan daha basit "İzotop bataryalar"dan karşılaşılan tehlike aşağı yukarı birbirine eşittir: Roketlerde ve uydularda kullanılan bu cinsten "Atom bataryaları" aynı şekilde parçalanma ürünleri içerirler; basit olmaları yüzünden çoğun kullanılmış yakma elementlerinden oluşurlar, zira bunlar ucuzdur ve istenilen şiddette radyoaktivite verirler. Bu gibi bataryalar bütün Apollo-ay uçuşlarında vardı. Bunlardan 6 tane hâlâ ayın üstünde, orada burada, dururlar. Bir tane 1970'de arıza gösteren uzay gemisi Apollo 13 ile beraber Pasifik Okyanusuna düşmüştü. Bir başkası da 1964'te bir US. Uydusu ile beraber Madagaskar üzerinden dünyaya düşmüştü. Fakat uzun arama operasyonlarına rağmen kalıntılarından ve radyoaktiviteden hiç bir ize rastlanmamıştı.

Düşen Uzay taşıtlarının biricik kurbanı bugüne kadar bir inek olmuştur. O, 1960'ların başında düşen bir Amerikan uydu parçasının çarpması üzerine yaralanmış ve bunun sonucu olarak da ölmüştü.

STERN'den

- *İyi bir Roman sizi bir geminin bir nehirden akıntı ile beraber gittiği gibi ileriye doğru sürer ve siz hedefe varırsınız, belki soluğunuz kesilmiş-tir, fakat yorgun değilsiniz.*

BENNETT

- *Ben yeni kitapları okumaktan nefret ederim. Benim birkaç kere okuduğum yirmi, ya da otuz cilt vardır ve onlar, benim tekrar tekrar okuma arzusu beslediğim kitaplardır.*

HAZLITT

- *Kitaplar insana rahat ve huzur veren en büyük ve en tatmin edici şeylerdir. Ben burada kitapların zevk için kullanılmasını kastediyorum. Zevk için okuma alışkanlığını elde etmeden hiç birimiz bağımsız olamayız.*

Lord Gray of FALLODON